Prima instanță: Judecătoria Strășeni (sediul Călărași), judecător Arhip Valeriu
Dosarul nr. 2a-505/25 (2-23027358-02-2a-06022025)

D E C I Z I E

18 martie 2026 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru

Instanța de judecată în componența:
Preşedintele completului, judecător – Ana Panov
Judecătorii – Svetlana Vîșcu și Elena Bolocan
Grefier – Andreea Caracaș

Examinând în ședință publică, în limba de stat, apelul declarat de Margină Alexandru și Margină Aliona, reprezentați de avocatul Cazacu Vladimir, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Russu Maria împotriva lui Margină Alexandru și Margină Aliona cu privire la încasarea sumelor dobândite fără justă cauză și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva hotărârii Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) din 16 decembrie 2024, prin care acțiunea a fost admisă parțial, –

C o n s t a t ă:

1. **Partea descriptivă – pretenţiile reclamantului, obiecţiile pîrîtului şi explicaţiile celorlalţi participanţi la proces:**
2. La data de 21.02.2023 Russu Maria a depus prin intermediul avocatului Sorin Tighinean, la Judecătoria Strășeni, sediul central cerere de chemare în judecată către Margină Alexandru și Margină Aliona cu privire la încasarea sumelor dobândite fără justă cauză.
3. În motivarea cererii menționează că în anul 2005 a plecat la muncă în Statele Unite ale Americii, iar în anul 2021 a revenit în Republica Moldova. Pe perioada cît s-a aflat în Statele Unite ale Americii, Russu Maria a transferat în Republica Moldova prin intermediul BC Moldova-Agroindbank şi BC Moldincombank, fiului ei - Margină Alexandru suma de 40500 (patruzeci de mii cinci sute) dolari SUA şi soţiei acestuia - Margină Aliona suma de 8000 (opt mii) dolari SUA. Banii au fost transferați cu scopul de a construi o casă în care urmau să locuiască în comun.
4. Comunică că la întoarcerea în Republica Moldova a constatat că fiul şi nora au procurat un teren agricol cu nr. cadastral *****, înregistrîndu-l pe numele lor și pe acel teren au construit 2 imobile cu nr. cadastrale *****.01 şi *****.02. Astfel, la întoarcerea în Republica Moldova, Russu Maria s-a pomenit în situaţia de a nu avea unde locui, fiind nevoită să închirieze spaţiu locativ.
5. Relatează că Margină Alexandru şi soţia acestuia Margină Aliona au refuzat cererea reclamantei de a-i restitui banii pe care Russu Maria i-a transferat.

6. Susține reclamanta că Margină Alexandru şi soţia acestuia - Margină Aliona au primit de la ea și alte mijloace bănești transferate prin intermediul BC ”Victoriabank”, suma concretă a acestora urmând a fi concretizată ulterior, odată cu obținerea informației respective de la instituția bancară menționată.
7. Invocă reclamanta că obținerea sumelor indicate de către Margină Alexandru și Margină Aliona ar constitui o îmbogățire nejustificată a acestora din contul său și având în vedere că banii obţinuţi de soții Margină Alexandru şi Aliona de la Russu Maria, au fost folosiţi în interesul familiei, în special la construcţia bunurilor imobile indicate mai sus, suma de 48500 dolari SUA, urmează a fi încasată în mod solidar de la ambii soți.
8. Solicită Russu Maria încasarea în beneficiul acesteia de la Margină Alexandru și Margină Aliona a sumei de 48500 dolari SUA ce constituie îmbogățire nejustificată a pîrîților în dezavantajul reclamatei precum și a cheltuielilor de judecată.
9. Prin cererea depusă în ședința de judecată din 15 noiembrie 2023, reclamanta Russu Maria a majorat cuantumul pretențiilor solicitând încasarea din contul lui Mărgineanu Alexandru și Margineanu Aliona a sumei de 127 950 dolari SUA pe aceleași temeiuri indicate în cererea de chemare în judecată și suplimentar în baza circumstanțelor indicate în informația prezentată de BC ” Victoriabank” SA la 07.11.2023.
10. **Hotărârea primei instanțe**: În temeiul hotărârii Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) din 16 decembrie 2024, a fost admisă parțial acțiunea înaintată de Russu Maria. S-a încasat în mod solidar din contul lui Margină Alexandru și Margină Aliona în beneficiul Mariei Russu, suma de 44 300 dolari SUA transferați prin intermediul BC „Moldinconbank” SA în perioada 26.11.2012 - 16.12.2020 și suma de 79 450 dolari SUA, transferați prin intermediul BC „Victoriabank” SA în peroada 18.04.2011 – 19.10.2014, în total suma de 123 750 dolari SUA, convertiți în valută națională lei moldovenești, conform cursului oficial al BNM în ziua achitării. În rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate. S-a încasat, în mod solidar din contul lui Margină Alexandru și Margină Aliona în beneficiul Mariei Russu, cheltuielile de judecată compuse din plata taxei de stat în sumă de 25 010 lei.
11. **Solicitarea apelantului şi motivele de fapt şi de drept pe care se întemeiază apelul**.
12. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 30 decembrie 2024, prin intermediul poștei electronice, avocatul Cazacu Vladimir în interesele lui Margină Alexandru și Margină Aliona a depus apel nemotivat, împotriva hotărârii Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) din 16 decembrie 2024, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii civile.
13. **<u>În motivarea cererii de apel</u>**, apelantul a indicat că Margină Alexandru este fiul intimatei Russu Maria, fiind în relaţie de rudenie de gradul I. Apelanţii nu neagă faptul că pe parcursul a mai mulţi ani mama şi-a susţinut, din punct de vedere financiar, fiul şi familia acestuia. Pe parcursul aflării în străinătate, Russu Maria efectua transferuri băneşti lui Margină Alexandru cu scopul de a-1 ajuta din punct de vedere financiar. Alte motive precum procurarea unor terenuri pe numele mamei sau în vedere construcţiei unei case comune nu au existat.
14. Relevă că instanța de judecată a reținut în mod corect că, potrivit art. 322 alin. (1) din Codul civil, nerespectarea formei scrise a actului juridic atrage decăderea părților din dreptul de a administra proba cu martori pentru dovedirea acestuia. În același context normativ, se impune constatarea că apelanții nu au demonstrat existența unui scop determinat al sumelor bănești transferate, diferit de cel al unui sprijin financiar acordat

în cadrul raporturilor familiale. Or, în lipsa unor probe scrise pertinente, concludente și admisibile, susținerile apelanților privind o altă destinație a sumelor transferate rămân simple afirmații, lipsite de suport probator. Prin urmare, acestea nu pot răsturna concluzia instanței referitoare la natura transferurilor bănești și nici nu pot constitui temei pentru admiterea pretențiilor formulate.

15. Reiterează că, pe parcursul mai multor ani, toate transferurile bancare au fost efectuate în sume de 100-2000 euro, periodic, o dată la cîteva luni, fapt ce confirmă că scopul transferurilor efectuate a fost unul în vederea acordării unui suport financiar apelantului şi soţiei acestuia. Totodată, acest fapt se demonstrează şi prin faptul că niciun transfer nu are menţiunea unui scop anumit sau a unui motiv, destinaţie pentru care s-a efectuat transferul.

16. Susține că intimata nu deține nicio probă ce ar demonstra că ar fi avut o astfel de înţelegere cu fiul ei, în care s-ar confirma că transferul mijloacelor băneşti se efectua în scopul construcţiei unei locuinţe comune (conversaţii telefonice sau poştale, martori etc.). Mai mult, în decursul a aproape 20 ani cît au fost efectuate transferuri băneşti nu au existat careva solicitări de a confirma procurarea de terenuri, a unor bunuri imobile sau alte cheltuieli în interesele intimatei. Toate solicitările din acţiune s-au născut la iscarea unor conflicte familiale care din motive de ură şi răzbunare induc instanţa în eroare precum că s-au efectuat transferuri pentru îndeplinirea unor interese personale ale intimatei.

17. Solicită să fie luată în considerare perioada lungă de timp în care au fost efectuate aceste transferuri, lipsa probelor care ar demonstra în oarecare mod versiunea expusă de intimată, precum ar fi discuţii electronice, vocale, scrise care ar proba scopul acestor transferuri. Versiunea putea fi acceptată de instanţă dacă transferurile băneşti aveau ca destinatar o persoană străină intimatei, dar, în speţa din cauză, existenţa gradului de rudenie de gradul I, ea fiind mama apelantului, aspectul că practic fiecare părinte sau copil acordă ajutor financiar celor aflaţi în Republica Moldova, versiunea intimatei este una declarativă, nefiind susţinută de careva probe.

18. Învederează că în toţi aceşti ani, cît intimata s-a aflat peste hotarele ţării, apelanţii au avut o activitate, Margină Alexandru presta servicii de foto/video, care era o activitate foarte profitabilă, fapt care poate fi confirmat de locuitorii localităţii unde a prestat servicii. Totodată, apelantul s-a dedicat şi activităţii de întreprinzător, pentru a oferi un nivel de trai decent familiei sale.

19. Totodată atrage atenţia că, poziţia apelantului privind tardivitatea acţiunii este menţionată expres în cuprinsul referinţei, prin care s-a pledat pentru respingerea integrală a cererii de chemare în judecată, ca fiind neîntemeiată şi tardivă. Prin urmare, nu pot fi reţinute ca fiind plauzibile constatările instanţei de fond, precum că, la caz, nu a fost depusă o cerere privind ridicarea excepţiei de tardivitate în ordinea prevăzută la art. 186/1 din Codul de procedură civilă. Solicitarea a fost formulată în conţinutul referinţei înaintate, în interiorul termenului stabilit de legislaţie. Abordarea instanţei de fond manifestă un formalism excesiv şi tinde să îngrădească justiţiabililor, în mod nejustificat, accesul la justiţie.

20. Solicită admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii din 16 decembrie 2024 emisă de Judecătoria Străşeni, sediul Călăraşi, cu emiterea unei noi hotărîri prin care acţiunea Măriei Russu să fie respinsă.

21. Termenul legal de declarare a apelului:

22. În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

23. În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Strășeni, sediul Călăraşi a fost pronunțat la 16 decembrie 2024, iar cererea de apel datează din 30 decembrie 2024, Colegiul civil constată că cererea de apel a fost depusă în termenul legal.

24. Poziția părților în cadrul ședinței de judecată:

25. Reprezentantul apelanților Margină Alexandru și Margină Aliona, avocatul Cazacu Vladimir a solicitat admiterea apelului din motivele invocate, casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Strășeni sediul Călărași din 16 decembrie 2024 cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea civilă să fie respinsă integral.

26. Intimata Russu Maria a solicitat respingerea apelului declarat, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

27. Apelanții Margină Alexandru și Margină Aliona, fiind citați legal și reprezentați de avocatul împuternicit, în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, astfel, prin prisma art. 379 alin. (2) CPC, Colegiul judiciar a dispus examinarea cauzei în lipsa participanților care nu s-au prezentat la proces.

28. Motivarea instanței de apel

29. Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, examinând legalitatea și temeinica hotărârii contestate cu apel, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și în baza materialelor din dosar, ajunge la concluzia că apelul nu este întemeiat și urmează a fi respins cu menținerea hotărârii contestate, având în vedere faptele constatate și concluziile reținute **infra.**

30. Legea şi principiile generale aplicabile procedurii de judecare a apelului.

31. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă „instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces".

32. În temeiul **art. 385 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă al RM** *„instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărîrea primei instanţe".*

33. În acord cu art. 386 alin. (1) Cod de procedură civilă „hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă: a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente; c) concluziile primei instanţe, expuse în

hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei; d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat". (2) **O hotărîre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale.**

34. În conformitate cu art. 387 Cod de procedură civilă, *se consideră că normele de drept material sînt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanţa judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b1) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituţională; c) a interpretat eronat legea; d) a aplicat eronat analogia legii sau analogia dreptului.*

35. În temeiul art. 388 Cod de procedură civilă al RM, (1) Hotărîrea primei instanţe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă: *a) cauza a fost judecată de un complet de judecată compus ilegal; b) cauza a fost judecată de instanţă în absenţa unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data şi ora şedinţei de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile cu privire la limba procesului; d) instanţa a soluţionat problema drepturilor unor persoane neantrenate în proces; f) hotărîrea nu este semnată de judecător sau de cineva din judecători ori hotărîrea este semnată nu de acel judecător sau de acei judecători care sînt menţionaţi în hotărîre; g) în dosar lipseşte procesul-verbal al şedinţei de judecată; h) în dosar lipseşte procesul-verbal privind efectuarea unui act procedural; i) cauza a fost examinată cu încălcarea competenţei jurisdicţionale*. (2) **Săvîrşirea altor încălcări decît cele consemnate la alin.(1) constituie temeiul casării hotărîrii numai dacă ele au dus sau au putut duce la soluţionarea eronată a cauzei.**

36. În conformitate cu prevederile art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă ,,fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale", iar conform art. 130 Cod de procedură civilă ,,instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei".

37. În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă ,,la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii".

38. Conform art. 239 Cod de procedură civilă ,,hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată".

39. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, fiind obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

40. Colegiul Civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținând-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea

motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 § 43).

41. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.

42. Totodată, Colegiul civil consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

43. Circumstanţele cauzei, constatate de instanţă și probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanţe:

44. Materialele cauzei civile, nemijlocit probele pertinente și concludente, administrate și cercetate în prima instanță confirmă că prin informația oferită de BC ”Moldincombank” SA la 23.07.2021 (f.d.8) se confirmă că Russu Maria a transferat pe parcursul perioadei 01.01.2006-31.12.2020 lui Margina Aliona și Margina Alexandru mijloace bănești în sumă totală de 44 300 USD. Prin informațiile BC ”Moldova-Agroindbank” SA din 30.07.2021 și 21.09.2021 se confirmă că în perioada 01.01.2007-31.12.2021 Russu Maria a transferat lui Margina Alexandru prin sistemul RIA suma de 200 USD și prin sistemul SWIFT suma de 4000 USD, în total suma de 4200 USD. Potrivit informației prezentate de BC ”Victoriabank” SA la 07.11.2023, în perioada 01.01.2008-02.05.2021 Russu Maria a expediat lui Margină Alexandru și Margină Aliona mijloace bănești în sumă totală de 79 450 dolari SUA. Astfel prin înscrisurile sus indicate se confirmă că în perioada 01.01.2006-31.12.2021 Russu Maria a transferat din Statele Unite ale Americii fiului său Margina Alexandru și soției acestuia Margina Aliona în total suma de 127950 SUA.

45. Reclamanta susține că banii au fost transferaşi pentru ca Margină Alexandru în numele lui Russu Maria să procure un teren și să construiască o casă pe terenul procurat, terenul și casa urmând a fi înregistrate cu titlu de proprietate după Russu Maria.

46. Pîrîții Margină Alexandru și Margină Aliona au susținut însă că banii au fost acordați de Russu Maria în calitate de mamă și respectiv soacră cu titlu de ajutor (donație).

47. La data de 21.02.2023 Russu Maria a depus prin intermediul avocatului Sorin Tighinean, la Judecătoria Strășeni, sediul central cerere de chemare în judecată către Margină Alexandru și Margină Aliona cu privire la încasarea sumelor dobândite fără justă cauză.

48. Fiind învestită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a concluzionat în privința temeiniciei parțiale a acțiunii, depuse de O Russu Maria către Margină Alexandru și Margină Aliona cu privire la încasarea sumelor dobândite fără justă cauză, fiind încasat în mod solidar din contul lui Margină Alexandru și Margină Aliona în beneficiul Mariei Russu, suma de 44 300 dolari SUA transferați prin intermediul BC „Moldinconbank” SA în perioada 26.11.2012 - 16.12.2020 și suma de 79 450 dolari SUA, transferați prin intermediul BC „Victoriabank” SA în peroada 18.04.2011 – 19.10.2014, în total suma de 123 750 dolari SUA, convertiți în valută națională lei moldovenești, conform cursului oficial al BNM în ziua achitării. În rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

S-a încasat, în mod solidar din contul lui Margină Alexandru și Margină Aliona în beneficiul Mariei Russu, cheltuielile de judecată compuse din plata taxei de stat în sumă de 25 010 lei.

49. Colegiul civil, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii judecătorești, conform limitelor apelului declarat, ajunge la concluzia că prima instanța a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanților la proces.

50. Legile de care s-a călăuzit instanța de judecată

51. În temeiul art. 210 Cod civil în redacția Legii aplicabile în perioada 2006 – 1 martie 2019, (1) Trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice şi persoanele fizice şi dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depăşeşte 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului. (2) În cazul în care, conform legii sau învoielii între părţi, actul juridic trebuie încheiat în scris, el poate fi încheiat atît prin întocmirea unui singur înscris, semnat de părţi, cît şi printr-un schimb de scrisori, telegrame, telefonograme, altele asemenea, semnate de partea care le-a expediat. (3) Utilizarea mijloacelor tehnice la semnarea actului juridic este permisă în cazul şi în modul stabilit de lege ori prin acordul părţilor. (4) Dacă, din cauza unei deficienţe fizice, boli sau din alte cauze, persoana nu poate semna cu propria mînă actul juridic, atunci, în baza împuternicirii date de ea, actul juridic poate fi semnat de o altă persoană. Semnătura terţului trebuie să fie certificată de notar sau de o altă persoană împuternicită prin lege, arătîndu-se cauza în a cărei virtute cel care a încheiat actul juridic nu a putut semna cu propria mînă.

52. În temeiul art. 211 Cod civil în redacția Legii aplicabile în perioada 2006 – 1 martie 2019, (1) Nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părţile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic. (2) Nerespectarea formei scrise a actului juridic atrage nulitatea lui numai în cazul în care acest efect este expres prevăzut de lege sau prin acordul părţilor.

53. În temeiul art. 1389 Cod civil în redacția Legii aplicabile în perioada 2006 – 1 martie 2019, (1) Persoana care, fără temei legal sau contractual, a dobîndit ceva (acceptant) ca urmare a executării unei prestaţii de către o altă persoană (prestator) sau a realizat în alt mod o economie din contul altuia este obligată să restituie acestei alte persoane ceea ce a primit sau a economisit. Nu este relevant faptul dacă îmbogăţirea fără justă cauză a avut loc ca rezultat al comportamentului uneia dintre părţi, a unui terţ sau ca urmare a unei cauze independente de voinţa lor.

54. În temeiul art. 7 Cod civil, în redacția Legii în vigoare începând cu 1 martie 2019, (1) Legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică şi nici nu suprimă condiţiile de constituire a unei situaţii juridice constituite anterior, nici condiţiile de stingere a unei situaţii juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică şi nu desfiinţează efectele deja produse ale unei situaţii juridice stinse sau în curs de realizare. (2) Legea nouă este aplicabilă situaţiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare. (3) De la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi încetează, cu excepţia

cazurilor în care legea nouă prevede altfel. (4) În cazul situaţiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura şi întinderea drepturilor şi obligaţiilor părţilor, precum şi orice alte efecte contractuale, dacă legea nouă nu prevede altfel. (5) În situaţiile prevăzute la alin.(4), dispoziţiile legii noi se aplică modalităţilor de exercitare a drepturilor sau de executare a obligaţiilor, precum şi de înstrăinare, preluare, transformare sau de stingere a acestora. De asemenea, dacă legea nouă nu prevede altfel, clauzele unui act juridic încheiat anterior intrării în vigoare a legii noi contrare dispoziţiilor ei imperative sînt, de la această dată, lipsite de orice efect juridic.

55. (6) Dispozițiile legii noi privitoare la termenele de prescripție atît extinctivă, cît și achizitivă (uzucapiune) se aplică termenului de prescripție care a început să curgă înainte de data intrării ei în vigoare și nu a expirat înainte de acea dată. În acest caz, termenul curs anterior se ia în cont. Începutul, suspendarea și întreruperea termenului de prescripție se determină, pentru perioada anterioară intrării în vigoare a legii noi, de legea veche. (7) Dacă termenul de prescripție prevăzut de legea nouă este mai scurt decît cel prevăzut de legea veche, atunci, începînd cu data intrării în vigoare a legii noi, începe să curgă un nou termen de prescripție în condițiile legii noi. În acest caz, termenul curs anterior nu se ia în cont. Dispozițiile prezentului alineat se aplică și în cazul în care legea nouă declară prescriptibil extinctiv dreptul la acțiune care conform legii vechi era imprescriptibil extinctiv. (8) În cazul menționat la alin. (7), dacă termenul de prescripție prevăzut de legea veche expiră înainte de termenul de prescripție prevăzut de legea nouă, prescripția se împlinește la expirarea termenului stabilit de legea veche.

56. Potrivit art. 321 alin.(1) Cod civil în redacția Legii în vigoare începând cu 1 martie 2019, trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice şi persoanele fizice şi dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depăşeşte 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

57. În temeiul art.322 alin.(1) Cod civil în redacția Legii în vigoare începând cu 1 martie 2019, nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părţile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic.

58. În temeiul art. 1979 alin.(1) Cod civil în redacția Legii în vigoare începând cu 1 martie 2019, dacă o persoană obţine o îmbogăţire nejustificată (persoană îmbogăţită) care se atribuie la dezavantajul suferit de o altă persoană (persoană dezavantajată), ea este obligată faţă de persoana dezavantajată să restituie îmbogăţirea.

59. Conform art. 1984 alin.(1) Cod civil, în redacția Legii în vigoare începând cu 1 martie 2019, o persoană este îmbogăţită prin majorarea patrimoniului său, folosirea bunurilor altuia, prestarea unui serviciu sau executarea unei lucrări în folosul său.

60. Potrivit art. 1985 alin.(1) Cod civil în redacția Legii în vigoare începând cu 1 martie 2019, o persoană este dezavantajată prin micşorarea patrimoniului său, folosirea bunurilor de către o altă persoană, prestarea unui serviciu sau executarea unei lucrări în folosul altuia.

61. Argumentele și concluziile instanței de apel.

62. Reieșind din circumstanțele cauzei și din normele de drept aplicabile, Colegiul constată că, în cadrul examinării cauzei, s-a stabilit cu certitudine faptul că, în perioada 01.01.2006–31.12.2021, Russu Maria a transferat din Statele Unite ale Americii către fiul său, Margină Alexandru, și soția acestuia, Margină Aliona, suma totală de 127 950

dolari SUA. Primirea acestor sume nu a fost contestată de către apelanți, fiind recunoscută expres în cadrul procesului.

63. În aceste condiții, Colegiul reține că obiectul prezentului litigiu nu îl constituie existența transferurilor bănești, ci natura juridică și temeiul în baza căruia acestea au fost efectuate.

64. Astfel, în timp ce reclamanta a susținut că sumele au fost transferate într-un scop determinat, pentru procurarea unui teren și edificarea unei locuințe destinate folosinței comune și în interesul său, apelanții au invocat că mijloacele bănești au reprezentat un ajutor financiar acordat cu titlu gratuit de mamă fiului său și familiei acestuia.

65. Analizând circumstanțele invocate, Colegiul constată că apelanții nu au prezentat probe pertinente, concludente și admisibile care să confirme caracterul gratuit al transferurilor și existența unui raport juridic de donație. Alegațiile acestora sunt declarative, nefiind confirmate prin înscrisuri sau alte mijloace de probă admisibile.

66. În continuare, Colegiul conchide că instanța de fond în mod corect a reținut că toate transferurile bănești au avut o valoare ce depășea plafonul prevăzut de art. 321 alin. (1) Cod civil, motiv pentru care existența unui eventual act juridic de donație urma să fie dovedită în forma cerută de lege. Or, apelanții nu au prezentat contract de donație sau declarație scrisă a intimat sau alt înscris din care să rezulte intenția clară și neechivocă a acesteia de a transmite definitiv și gratuit patrimoniul său în beneficiul apelanților.

67. Totodată, potrivit art. 322 alin. (1) Cod civil, nerespectarea formei scrise a actului juridic atrage decăderea părților din dreptul de a solicita administrarea probei testimoniale pentru dovedirea acestuia. În consecință, simpla invocare a caracterului gratuit al sumelor transferate nu poate suplini lipsa probelor scrise și nu poate constitui, prin ea însăși, dovada existenței unei donații. Dimpotrivă, materialele cauzei confirmă că, în perioada în care au fost efectuate transferurile, Margină Alexandru și Margină Aliona au dobândit și edificat bunuri imobile înregistrate exclusiv în patrimoniul lor, fără a demonstra că aceste bunuri au fost procurate ori construite în beneficiul intimatei sau că aceasta a dobândit vreun drept asupra lor.

68. De asemenea, apelanții nu au făcut dovada că sumele transferate au fost restituite intimatei, integral sau parțial, și nici că acestea au fost utilizate în executarea unei obligații asumate față de aceasta. În lipsa unor asemenea probe, rezultă că patrimoniul apelanților s-a majorat prin utilizarea sumelor remise de intimată, în timp ce patrimoniul acesteia s-a diminuat în mod corespunzător.

69. Prin urmare, Colegiul concluzionează că apelanții nu au demonstrat existența unui temei juridic valabil care să justifice păstrarea sumelor primite, iar circumstanțele cauzei confirmă întrunirea elementelor îmbogățirii nejustificate prevăzute de art. 1979 Cod civil al RM astfel cum în mod corect a reținut și instanța de fond.

70. Totodată, Colegiul apreciază ca fiind neîntemeiate criticile referitoare la pretinsa tardivitate a acțiunii. Din actele dosarului rezultă că excepția prescripției extinctive nu a fost invocată în condițiile și la etapa procesuală prevăzute de art. 186[1] Cod de procedură civilă, motiv pentru care prima instanță, în mod legal, a refuzat examinarea acesteia.

71. Or, în conformitate cu art. 394 Cod civil al RM, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai dacă persoana în a cărei favoare a curs prescripția, creditorii persoanei sau oricare altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepția de tardivitate conform Codului de procedură civilă.

72. Corespunzător, în temeiul art. 186/1 alin.(1) Cod de procedură civilă al RM, cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

73. Prima instanță a stabilit şedinţa de pregătire pentru dezbaterile judiciare cu citarea părţilor pentru data de 19-06-2023 ora 11.30, iar **în termenul stabilit de instanță până la 15 iunie 2023 pârâtul nu a prezentat referință și nu a înaintat cererii în apărarea sa.**

74. În cadrul ședinței de judecată desfășurate în prima instanță la 25 ianuarie 2024, audiind opinia părților, având în vedere termenul acordat părților pentru a-și exercita drepturile procedurale la etapa pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare, prima instanță a încheiat etapa respectivă și a deschis dezbaterile judiciare în temeiul art.211 Cod de procedură civilă al RM, ședința fiind întreruptă pentru audierea explicațiilor pârâților în temeiul art. 213 Cod de procedură civilă al RM.

75. Astfel, este în afara oricărui dubiu rezonabil că partea pârâtă a încălcat prevederile art. 182, 183 și art. 186/1 Cod de procedură civilă al RM și art. 394 Cod civil al RM.

76. În conformitate cu prevederile art. 383 alin. (1) și (2) Cod civil al RM, termenul se instituie prin lege, hotărîre judecătorească sau prin acordul părţilor şi, indiferent de temeiul apariţiei, termenul se calculează după regulile stipulate în prezentul titlu.

77. În conformitate cu art. 391 alin. (1) și (2) Cod civil al RM, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţă de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani. Acţiunile privind apărarea drepturilor personale nepatrimoniale se prescriu numai în cazurile expres prevăzute de lege.

78. În temeiul art. 395 alin. (1) Cod civil al RM, termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune. Dreptul la acţiune se naşte la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. (8) **Prescripția dreptului la acțiune în restituirea îmbogățirii nejustificate începe să curgă de la data la care creditorul a cunoscut sau trebuia să cunoască atît existența dreptului său la restituire, cît și persoana obligată să restituie**. Dispozițiile prezentului alineat se aplică în mod corespunzător și în cazul acțiunii întemeiate pe gestiunea de afaceri fără mandat.

79. Astfel, inclusiv în circumstanțele în care partea apelantă a invocat prescripția dreptului la acțiune, Colegiul reține că, despre faptul că, în baza mijloacelor financiare transmise de aceasta în perioada anilor 2006 – 2021, apelanții s-au îmbogățit fără justă cauză, respectiv despre dreptul la restituire pe acest temei, intima a cunoscut la întoarcerea în Republica Moldova, la 2 mai 2021, atunci când a constatat că, din contul acestor mijloace financiare, fiul și nora acesteia au procurat și au înregistrat în dreptul său de proprietate (al apelanților) un teren agricol cu nr. cadastral ***** pe care au construit 2 construcții agricole cu nr. cadastrale *****.01 și *****.02. Respectiv, se constată că, prin depunerea la 21 februarie 2023 a acțiunii civile, în restituirea banilor de care apelanții au dispus și s-au îmbogățit fără justă cauză, se constată că a fost respectat

termenul de adresare în instanța de judecată, calculat în conformitate cu art. 391 și art. 395 alin. (8) Cod civil al RM.

80. În consecință, Colegiul constată că instanța de fond a stabilit corect situația de fapt, a apreciat în mod complet și obiectiv probele administrate și a aplicat în mod corespunzător normele de drept material și procesual incidente cauzei. Argumentele formulate în apel reprezintă, în esență, o reiterare a alegațiilor invocate în prima instanță, care au fost examinate și combătute prin considerente temeinice și legale.

81. Cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, Colegiul reține următoarele.

82. Conform art. 94 alin.(1) Cod de procedură civilă: *Instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.*

83. Astfel, având în vedere că cererea de chemare în judecată a fost admisă, instanța de fond întemeiat a dispus încasarea în mod solidar din contul lui Margină Alexandru și Margină Aliona, părți care au pierdut procesul în beneficiul lui Russu Maria, parte care a avut cîștig de cauză a cheltuielilor de judecată compuse din plata taxei de stat în sumă de 25 010 lei (douăzeci și cinci mii lei 10 bani).

84. În consecință, Colegiul civil reține că apelanții nu au invocat și nu au demonstrat existența circumstanțelor prevăzute de art. 386 Cod de procedură civilă care ar justifica casarea sau modificarea hotărârii atacate. Concluziile primei instanțe corespund circumstanțelor de fapt constatate și probelor administrate, iar normele de drept material și procedural au fost aplicate corect.

85. Din considerentele expuse, Colegiul civil reține că, în prima instanță cauza civilă a fost examinată cu respectarea art. 240 alin. (3) din Codul de procedură civilă, adică în limitele pretențiilor înaintate de reclamant, respectiv instanța de apel a examinat apelul reieșind din limitele apelului declarat și al cauzei civile deferite justiției în temeiul art. 372, 373 CPC al RM. Corespunzător, în partea în care argumentele apelanților se întemeiază pe circumstanțe care depășesc limitele judecării cauzei civile, acestea se resping ca inadmisibile.

86. Colegiul civil statuează că, reieșind din argumentele apelanților nu se constată o încălcare esențială de către prima instanță a unor prevederi legale în raport cu drepturile și interesele sale legitime, or, apelul declarat, nu conține probe sau argumente noi în urma cărora s-ar constata temeinicia pretențiilor și ca consecință netemeinicia hotărârii primei instanțe în raport cu împrejurările cauzei, circumstanțele de fapt și normele de drept fiind elucidate de prima instanță, fiind-u-le dată o apreciere corectă.

87. În continuare, Colegiului civil conchide asupra faptului că prima instanță a examinat cauza civilă în coroborare cu prevederile legislației în vigoare, desfășurând examinarea litigiului pe principiul legalității, contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale, organizând procesul astfel încât părțile au avut posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecății și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței, respectiv acordând posibilitate participanților la proces de a-și expune poziția, totodată păstrându-

și imparțialitatea și obiectivitatea, creând condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

88. În rest, instanța de apel, consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în apel, care nu sunt de natură să constituie temei de casare a hotărârii judecătorești, or, acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

89. Respectiv, deoarece argumentele apelanților sunt întemeiate pe aprecierea subiectivă a probelor administrate și a faptelor constatate, respectiv pe interpretarea eronată a normelor de drept material și procedural, instanța de apel consideră că circumstanțele constatate nu constituie temei de casare a hotărârii judecătorești și pronunțare a unei noi hotărâri judecătorești, motivele apelantului fiind formale în această privință.

90. Or, săvârșirea altor încălcări decât cele consemnate la art. 388 alin. (1) Cod de procedură civilă al RM, constituie temeiul casării hotărârii numai dacă ele au dus sau au putut duce la soluționarea eronată a cauzei, circumstanțe de fapt și drept care nu au fost constatate în proces, respectiv nu există temei de casare a hotărârii judecătorești în conformitate cu art. 388 alin. (2) Cod de procedură civilă al RM.

91. Prin urmare, în conformitate cu art. 386 – 388 Cod de procedură civilă al RM și ținând cont de faptul că o hotărâre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale, Colegiul civil conchide că nu există temei de casare sau modificare a hotărârii judecătorești.

92. **În concluzie**, având în vedere circumstanțele de fapt constatate și normele de drept aplicabile, deoarece circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei au fost constatate şi elucidate pe deplin, dovedite cu probe veridice şi suficiente, concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, nu sunt în contradicţie cu circumstanţele cauzei, la emiterea hotărârii judecătorești prima instanță a aplicat corect normele de drept material și procedural, iar apelul declarat nu este întemeiat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia să respingă apelul declarat și să mențină hotărârea primei instanțe.

93. **Compensarea cheltuielilor de judecată în apel:** Aplicând prevederile art. 90, 94 și art. 96 Cod de procedură civilă al RM, ținând cont de faptul că instanța de apel respinge apelul declarat, iar partea intimată nu a înaintat cereri proprii privind compensarea cheltuielilor de judecată, Colegiul civil constată că, la adoptarea deciziei în apel, nu există temei de compensare a cheltuielilor de judecată în instanța de apel.

94. În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a), art. art. 389 – 390 Cod de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru, –

D e c i d e :

Se respinge apelul declarat de Margină Alexandru și Margină Aliona.

Se menține hotărârea Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) din 16 decembrie 2024, pronunțată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Russu Maria împotriva lui Margină Alexandru și Margină Aliona cu privire la încasarea sumelor dobândite fără justă cauză și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia integrală se întocmeşte în termen de 45 de zile lucrătoare de la pronunţarea dispozitivului deciziei şi se publică pe pagina web a instanţei judecătorești.

Decizia este definitivă din momentul pronunţării, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere şi nu poate fi restabilit.

Preşedintele şedinţei, judecătorul – Ana Panov

Judecătorii – Svetlana Vîșcu

Elena Bolocan

Actul judecătoresc este public și poate fi accesat pe pagina
web a instanței www.cac.instante.justice.md.